

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

21. Dubium incidens. An posito, quod Pontifex concedit aliquibus determinatis personis & sub determinato aliquo ritu venerari Sanctum Beatificatum, possint alij omnes licite vti tali concessione? Et ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

Jerantia Sedis Apostolicæ: ergo ex vi præcisæ beatificationis non inferitur, nisi quod talis consuetudo non sit reprobanda, non verò quod sit omnino certum, quod persona beatificata sit in gloria, taliter quod oppositum sit censurabile. Et denique veneratio, quæ exhibetur beatificatis aliquando fuit permilla fieri ab Episcopis in Ecclesia, & tunc certum est, quod ad venerationem exhibendam alicui sufficiebat moralis certitudo, nam Episcopi non poterant definire de fide, aut certum reddere, quod illi essent in gloria: ergo de se talis beatificatio non petit nisi moralem certitudinem de alicuius gloria; imò in rigore loquendo, permissio celebrandi de aliquo potest stare cum certitudine, quod non sit adhuc in gloria, dummodò constet esse Sanctum, sicut permittit Ecclesia, quod celebratur de Elia in Ordine Carmelitarum, quem tamen constat nondum esse beatum. Aliud est ergo celebrationem de aliquo permittere, aliud iudicare, & habere pro infallibili, quod sit in gloria. Hucusque Ioannes de S. Thoma.

5. Sed ego prorsus puto non esse discedendum à sententia Turriani, qui absque vlla distinctione loquitur, sicut loquuti sunt Doctores, qui post illum scripserunt, & idem eius sententiam docet etiam Franciscus Del Castillo Ordinis S. Francisci ex Regulari Obedientia in 1.3. sent. tom. 2. disp. 26. quæst. 8. num. 33. sic asserens: Sed inquires qua censura dignus sit, qui negaret animam Sancti beatificati esse beatam? Respondetur cum Montefino, quod etiam id negare esset impium, & temerarium; nam intra idem genus propositionis damnabilis, potest vna esse magis temeraria, quam alia, & magis piarum aurium offensiva: sic magis impium, & temerarium esset negare beatitudinem animæ Sancti canonizati, sed non idem delinere esse temerarium, & impium hæc negare animæ beatificati. Ita ille. Cui adde sapientissimum Patrem Rodericum Arriaga in *curf. Theolog. tom. 5. disp. 9. sect. 6. num. 55.* Franciscum Syluium in *conron. lib. 4. quæst. 2. art. 15.* & Patrem Amicum in *curf. Theol. tom. 5. disp. 7. sect. 4. num. 99.* vbi sic ait: Cum Beatificatio sit potissimum medium ad canonizationem, est enim via ad illam: vt Pontifices in Bullis beatificationis declarant, temerarium esset, & errori proximum negare beatificatum esse in Cælis; nam licet illud Pontifex non definiat, eum tamen colendum proponit alicui Proviñciæ, vel Religioni quovisq; ad eius canonizationem veniatur. Ita ille Cui etiam adde nostrum doctum Patrem Verticelli in *99. moral. tr. 8. q. 2. s. 3.* ad hærentem Turriano, & probantem sanctitatem Beatificati non remanere intra latitudinem certitudinis moralis, & hoc negare esset temerarium, scandalosum, &c.

6. Itaque dicendum est cum Arriaga, quod Pontifex videtur implicite definire, vel saltem supponere beatum esse in Cælo. Et idem omnes Catholici, eo ipso quod aliquis sit beatificatus, nullatenus de illius sanctitate dubitant, licet hæc sanctitas talis personæ beatificatæ non sit certa de fide, sicut etiam non pertinet secundum aliquos directe ad fidem, quod sit beata anima Sancti canonizati, tamen hoc negare esset magis impium, & temerarium, quam si negaretur de anima beatificati. Vnde Trullench in *Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 9. dub. 9. s. 5.* sic asseruit: Est impium, temerarium, & scandalosum negare Sanctum beatificatum esse in gloria, & similiter negare Sanctum canonizatum esse in gloria, sed hoc magis temerarium, magis scandalosum, & magis impium propter maiorem diligentiam inquisitiones, & probationes, quæ fiunt ante canonizationem, quam sit diligentia, inquisitio, & probatio, quæ fiunt ante beatificatio-

Tom. I X.

nem. Vnde fit quando aliquis semel beatificatur à Summo Pontifice, nullus in toto orbe terrarum potest sine temeritate dubitare de gloria Alius Sancti. Ita ille. Qui n. 3. rectè obseruat quod per canonizationem, & beatificationem cognoscitur hominem de-functum esse in gloria, per canonizationem quidem in forma declaratiua, & pronunciativa, per beatificationem in forma inductiva, & concessiva.

7. Ex quibus omnibus apparet contra Ioan. de S. Thoma ex vi beatificationis sanctitatem beatificati non remanere, vt ipse putat intra latitudinem probabilitatis, & certitudinis moralis; vnde contra ipsum contrarium asserere dicendum est esse censura dignum.

8. Restat modò respondere ad argumentum de festiuitate Conceptionis B. Virginis, quod adducit à S. Th. Dico igitur in isto casu Pontifices aperire, & claris verbis in suis Bullis relinquere certitudinem illius festiuitatis intra limites probabilitatis. Sed in nostro casu, vt probant Doctores à nobis citati, contrarium apparet; nam per decreta beatificationis, saltem implicite, & inchoatiue determinatur sanctitas personæ beatificatæ. Ergo contra Io. à S. Thoma dicendum est sanctitatem, & gloriam beatificati non remanere intra latitudinem probabilitatis, ac certitudinis moralis; vnde sequitur neminem etiam ex vi tantum beatificationis posse dubitare de gloria, & sanctitate eius quem Pontifex beatificauit.

RESOL. XXI.

Dubium incidens: An postea, quod Pontifex concedit aliquibus determinatis personis, & sub determinato aliquo ritu venerari Sanctum Beatificatum, possint alij omnes licite vti tali concessione?

Et an liceat transferre diem S. Beatificati, qui designatur pro celebratione? Ex part. 1. tract. addit. 2. Resol. etiam 21.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam nominatim contra me docet doctus Pater Thomas Tamburinus *Sup. hoc in tom. 2. tr. 11. opus. de sacrific. Missæ lib. 2. cap. 6. §. 8. num. 15.* quia, ait ille, cum vna Missa eiusdem sit valoris, & dignitatis ac aliæ quælibet, statim atque Pontifex declarat talem Beatum dignum esse vna Missa, quæ dicatur ab vna determinata persona, declarat illum esse dignum omnibus cæteris Missis à quocumque, & quomodocumque celebrandis. Si igitur remanet sic dignus declaratus, non est vnde quilibet Sacerdos impediatur illum per suas Missas venerari, nec venerabitur sine Sedis Apostolicæ autoritate; hæc enim ibi intercedit per illam declarationem, qua dignus Missa declaratus est Beatus. Hinc infert posse quemlibet eius imaginem adorare, adorandam in Altari constituere, publicis processionibus circumferre (adde & eius collectam) seu commemorationem facere in Missa, infra annum. Ratio est, quia hi cultus longè inferiores sunt Missa; quare si hunc Pontifex concedit, concedit & illos. Ita Tamburinus, qui citat Fagundez à me alibi adductum, quibus nunc adde Quintanadueñam *tom. 1. tr. 6. singul. 5. n. 2. cum seq.*

2. Verùm ego non recedo à sententia negatiua, quam olim docui, & præter Granadum, Turrianum, Gauantum à me alibi adductos, nostram sententiam sustinet Pater Amicus in *curf. Theol. tom. 5. disputat. 7. sect. 4. num. 100.* vbi sic ait: Canonizatis in eorum cultum, & honorem erigi possunt templa, ab omnibus sacrum offerri, & officium recitari: Beatificatis verò nec templa erigi possunt, nec ab omnibus sacrum

H h

Sup. hoc in tom. 2. tr. 11. Ref. 80. 81. & 82. & in tom. 1. tr. 62. Resol. 91. à §. 2.

Alibi in multis alia Ref. aut loco pro hac quæst. author præcitatum hic Fagundez adduxit.

sacrum offerri, & officium recitari, nisi duntaxat ab iis, quibus in Bulla expressè conceditur. Solum enim beatificatis erigi possunt altaria, & quidem ab iis tantum, quibus conceditur posse sacrum offerri, non autem ab aliis, quibus non permittitur sacrum offerri. Præterea sacrum, & Officium de canozato potest cum octava celebrari, non autem de Beatificatio, nisi de expressa licentia Pontificis. Idem dicendum de sacro votivo, cum non possint alij honores, & cultus Beatificatis exhiberi, quam qui in Bulla beatificationis exprimitur. Nam hoc ipso, quod tales honores, & cultus restringuntur ad certam Religionem, certumque locum, censentur etiam restringi ad certum genus honoris, & cultus, nempe ad illud, quod in Bulla exprimitur. Licet autem Beatificatis Altaria erigi ab iis, quibus conceditur, in ipsorum honorem, sacrum offerri, quia hic honor est intrinsece connexus cum ipso cultu sacrificij. Eadem est ratio de imagine cum radiis pingenda, vel sculpenda etiam publicè. Ita Amicus. Et etiam contra Tamburinum de commemoratione in Missa, idem sentit Pellizzarius in man. Regul. to. 2. ar. 8. c. 2. n. 126. & contra Palaum nominatim insurgit doctus Pater Antonius de Escobar in Theol. moral. edit. vlt. tr. 1. exam. 12. c. 4. n. 42. Vide etiam & me citato, Trullench in Decal. tom. 2. lib. 1. c. 9. dub. 3. n. 9. & 11.

3. Sed audiamus Mag. Ioan. de S. Th. in 2. 2. D. Th. disp. 9. art. 1. fol. 772. sic asserentem: An Beatificato possint omnes deferre cultum Religionis saltem in eo, in quo non prohibetur per litteras Beatificationis, licet expressè non concedatur? Supponimus in concessione beatificationis aliquando cum restrictione concedi licentiam huiusmodi, vel cum restrictione loci, ut scilicet in tali Ecclesia, vel tali Religione, aut provincia celebretur: vel cum restrictione temporis, ut scilicet tali die, aut diebus celebrari possit, vel cum restrictione personarum, ut scilicet à talibus personis possit celebrari: vel cum restrictione cultus, ut scilicet talis cultus possit exhiberi, & non amplius. Et loquimur de cultu publico, qualis est, qui Beatificatis defertur. Supponimus etiam nullam esse difficultatem, si restrictio fiat cum expressa prohibitione, ut si concedatur licentia celebrandi de aliquo tali die, aut à talibus personis, cum prohibitione, ne alio die, aut ab aliis personis id fiat: Sed solum procedit difficultas, quando conceditur facultas cum aliqua restrictione, v. g. celebrandi tali die, vel à talibus personis, & nihil prohibetur circa alias personas, vel alios dies.

4. Dico ergo, quod in tali casu solum licet eo modo, & illo cultu publicè venerari talem Sanctum, sicut à Pontifice conceditur: reliqua verò etsi ibi expressè nec prohibeantur, non possunt licitè eis exhiberi. Et fundamentum sumitur ex prohibitione iuris communis facta Alexandro III. in cap. Audiuimus saepe citat. quod non liceat sine auctoritate Rom. Pont. aliquem venerari pro Sancto: ergo in eo ad quod talis auctoritas non se extendit, sed restringitur, non licet venerationem exhibere, quia quidquid amplius fit, sine auctoritate Romani Pontificis fit.

5. Nec obstat, quod facta Beatificatione supponitur talem hominem esse in gloria, & sic potest ei deferri cultus.

6. Non, inquam, obstat, quia cultus publicus non solum requirit, quod homo sit in gloria, sed etiam iudicium, aut licentiam Ecclesie, quæ quoad hoc est restricta.

7. Vnde sequitur, quod si restrictio sit circa diem, ut si concedatur à Pontifice, quod certo die possit celebrari de aliquo Sancto, non potest facta celebratio-

ne alio die, etiam per modum deuotionis, & Missæ votiuæ de eo celebrari. Et præter fundamentum positum extat responso Sacre Congregationis Cardinalium, qui consulti, an liceret Missam votiuam de Sancto non canonizato celebrare? Respondit, non licere; Missa autem votiva celebratur extra proprium diem.

8. Sequitur præterea, quod si conceditur beatificatio pro Religiosis certæ Religionis, aut pro hominibus certæ Prouinciæ, ut quod Sacerdotes talis Religionis possint de illo Sancto celebrare, nullis aliis Sacerdotibus id licet. Vnde nec etiam ad cantandum solemniter Missam potest alius Sacerdos subrogari, quia in tali licentia standum est præcisè verbis concessionis, sine qua non licet deferre illum cultum publicum alicui personæ ex prohibitione iuris communis, quæ solum intelligitur quantum sonat licentia, & concessio; & non amplius. Si autem concedatur restrictio ex parte loci, sed non ex parte personarum, ut quod tali die in Ecclesia tali liceat celebrare Missam de tali Sancto, videtur quod omnes Sacerdotes possint ibi celebrare, cum sit licentia sine restrictione personarum, & ubi ius non restringitur, nos restringere non debemus, præsertim in fauorabilibus. Hucusque Ioannes de S. Thoma.

9. Sed in posterum sententiam Castri Palai, Tamburini, & aliorum non posse amplius sustineri patet ex decreto SS. D. N. Inno. X. nunc feliciter regnantis, nã cum in Sacra Congregat. Rituum delatæ essent supradictæ sententiæ exponentes Breuia Pontificia pro cultu Beatificatorum concessa violenter, & contra ipsorum verba, & mentem Sacre Congregationis SS. D. N. vt dixi, condidit decretum tenoris sequentis:

Sacrorum Rituum Congregatio die 5. Octobr. 1652. censuit, & declarauit, si Sanctissimo Domino Nostro placuerit, non potuisse, nec posse iam saculares, quam Regulares, cuiuscumque Ordinis, & Instituti, etiam Societatis Iesu, excedere limites verbales Indulgentiarum Sedis Apostolicæ, super Beatificationibus præsertim in celebratione Missarum, & Officij cum octauis, nisi hoc expressè Sedes Apostolica eis indulserit; Et facta relatione per me Cardinalem Cornelium Episcopum Albanensem; die 16. Decembris 1652. Sanctissimus sua approbauit, & sic, vt præmittitur seruari mandauit.

F. Episcopus Albanens. Card. Cornelius.

Loco † sigilli.

Bernardinus Roccius Sacr. Rit. Congr. Secr. Roma ex Typograph. R. Cam. Apost. 1652.

Itaque ex verbis supradicti Decreti corrunt ea omnia, quæ Tamburinus, Palaus, & aliqui recentiores circa dubia superius posita scripserunt.

10. Sed oritur difficultas, an liceat transferre diem Sancti Beatificati, qui designatur pro celebratione, vel si ex ignorantia, aut negligentia omittatur celebratio illa die, possit alio die celebrari. Et aliqui censent id non licere, quia cum ista facultas supposita prohibitione iuris communis sit quasi dispensatio, & priuilegium, Priuilegium autem sit stricti iuris, non operatur ultra formam suæ concessionis: quare si designat diem, in quo possit celebrari, transacto illo die cessat permissio, & licentia celebrandi.

11. Verum oppositum probabile videtur Ioanni de S. Th. ubi sup. quia concessio celebrandi illo die, si aliud non explicatur intelligenda est iuxta communes rubricas, quod celebretur tali die, si non sit impedimentum, alias transferri possit; præsertim quia intentio concessionis primò, & per se hoc videtur respicere, quod

Sup. hoc & contento in vers. seq. Idem. huius textus in to. 3. ar. 3. Ref. 90. §. 2. post medium à vers. Nona etiam & ibi in tr. 6. Ref. 91. §. Sed queritur & cursum in aliis eius annor.

quod solum vno die celebratur, siquid Congregatio quando censet non licere Missam votiuam celebrare de Sancto non canonizato, supponit proprium diem semper saluum manere, ita quod celebrato die proprio, seu festiuitate propria, per modum voti, aut deuotionis non liceat celebrare. Circa ipsum autem diem proprium quod possit, vel non possit transferre, nihil decreuit: Vnde cum fauores sint ampliandi, celebratio diei proprii non est intelligenda ita restricte, quod debeat esse propria secundum computum mensis, quasi mathematice, sed proprie secundum modum celebrationis Ecclesie, quod impedito die censetur adhuc proprius dies esse illa, in quam primo transferri potest. Tutius tamen esset in hac parte consulere Congregationem, quia res est magni momenti, & exposita periculo, ne celebretur tali die in quo non licet sine autoritate Papae. Ita Ioannes a S. Thoma, qui si modo scripsisset post dictum decretum Innocentij X. credo, quod non tutius, sed necessariò dixisset recurrendum esse ad Summ. Pontificem. Obseruat etiam idem Ioan. de S. Th. loc. cit. quod ex usu, & praxi communi videmus aliqua specialia signa cultus publici exhiberi Beatificationis; nam solent deferri eorum imagines, aut reliquiae in solemnibus processione, & in Templo, aut altari collocari, & cum lumine pingi, &c. Quare ista damnanda non sunt, etsi in decreto non exprimentur, quia videntur quasi connexa cum celebratione Missae, & recitatione Officij, si enim in eorundem honorem sacrificium, & officium Deo offertur, per se est connexum, quod in templo, & in Altari, vbi tale sacrificium, & Officium, dicitur, speciali signo honoris eius imago collocetur, in cuius honorem talis publicus cultus exhibetur. Haec ille. Quae quidem vt verum fatear, etiam difficultatem haberent, stantibus verbis supradicti decreti. Non deseram tamen hic adnotare aliquos pressos supradicto decreto, quod quidem satis vrget, asserere vel non fuisse legitime promulgatum, vel non fuisse usu receptum, vel non tollere praxim, & consuetudines communiter in aliqua prouincia receptas, sed ego has responsiones suis autoribus libenter relinquo: Ipsi videant, & de illis rationem reddant, si forte vocentur a Sacra Congregatione: Mihi verò bonum erit Romanis oraculis teuerenter, vt facio, adherere.

RESOL. XXII.

An si quis esset delatus in S. Officio, quod dixisset Papam posse errare in Canonizatione, & Beatificatione Sanctorum, sit ei imponenda abiuratio de formali?
 Et aduertitur esse magnum discrimen inter hanc propositionem: non est de Fide Urbanum VIII. esse verum Pontificem; & illam, Urbanum VII. non esse verum Pontifex?
 Et notatur, quod est puniendus in Tribunali S. Inquisitionis, si quis diceret, quod Beatus Franciscus de Borgia, & B. Caietanus non sunt in caelo, secus si diceret: ego non teneor credere B. Borgiam, & B. Caietanum esse in gloria?
 Et quid, si diceret, ego non teneor credere B. Ignatium, vel alium quemlibet Sanctum Canonizatum esse in gloria? Ex part. 11. tr. addit. 2. Res. etiam 22.

§. 1. Videtur affirmatiuè respondendum, quia abiuratio de formali iniungitur, vt patet asserenti propositionem contra fidem, sed est de fide, vt probatum est, Papam non posse errare in canonizatione Sanctorum; ergo contrarium asserens de formali Thom. I X.

mali abiurare debet. Respondeo hanc doctrinam procedere, quando omninò certum est propositionem illam esse de fide. Sed in proposito nostro casu, non est ita certa, vt de illa non sit controuersia inter Doctores, & aliqui contrarium sentiant.

2. Ergo supradictus reus, licet possit ab Inquisitore puniri, non est tamen ei imponenda abiuratio de formali, sed tantum de vehemènti, quia stante diuersitate opinionum, non est absolutè haereticus, sed suspectus de haeresi.

3. Et ita docet Castrus Palau *tom. 1. tr. 4. disp. 1. punit. §. 4. n. 3.* vbi sic ait: Concedo affirmantem posse errare Pontificem in canonizatione Sanctorum, non esse tanquam haereticum absolutè damnandum; quia non affirmat aliquid, quod contrarium sit his, quae Ecclesia recipit, tanquam de fide certa absque vlla controuersia Doctorum. Videmus namque Canum, Bañez, & alios in principio relatos sentire de fide non esse, Pontificem errare non posse. Ergo Ecclesia non defendit tanquam de fide certum sine vlla controuersia quocirca ea maiori probabilitate, & certitudine, qua existimamus de fide esse, Pontificem in canonizatione Sanctorum errare non posse, ea, affirmandum est, haereticum esse, qui negaret.

4. Et idem Iacobus Granado in 2. 2. D. Thoma *contr. 1. tr. 7. disp. 23. sect. 3. n. 24.* dicit, qui negat, Pontificem non posse errare in canonizatione Sanctorum dignus esset quidem quod tanquam de fide aliquantulum suspectus puniretur.

5. Notent Domini Inquisitores, & eorum Consultores, quod non dixit esse puniendum tanquam haereticum, sed tanquam de haeresi suspectum. Ergo non erit ei imponenda abiuratio de formali, sed de vehemènti.

6. Rectè itaque dixit Franciscus del Castillo in 4. *sent. 10. 2. disp. 16. q. 8. p. 4. n. 24.* asserentem, Papam posse errare in canonizatione Sanctorum, quod non solum grauius peccat contra Religionem, sed quodammodo contra virtutem fidei, & ideo puniendum venit à fidei censoribus, qui non solum puniunt haereticos, sed etiam asserentes propositionum damnabilium, qualis est temeraria, scandalosa, sapiens haeresim, &c. Ita ille.

7. Et haec omnia applicanda sunt in omni alio casu simili quoad praesentem materiam.

Sed aduerte cum Castro Palao *vbi sup. §. 2. n. 11.* esse magnum discrimen inter hanc propositionem: Non est de fide Urbanum VIII. esse verum Pontificem, & illam: Urbanum VIII. non est verus Pontifex; nam asserere hanc secundam propositionem, scilicet Urbanum VIII. non est verus Pontifex, est propositio in primis temeraria, vt potè sine vilo prorsus fundamento asserita, & communi fidelium consensui repugnans. Est etiam scandalosa, quippe quae ansam praebet schismaticis ad perseverandum in separatione ab hoc capite Ecclesiae Romanae; & haereticis etiam ad deridendum fideles, quod venerentur tanquam verum caput, quod reuera est fidei caput, iudè & Catholicis, vt nò assentiantur definitis ab hoc Pontifice, siquidem non est verus Pontifex: ac tandem affirmans supradictam propositionem erit suspectus de haeresi, & tanquam haereticus puniri deberet: vt bene notauit Bañez in 2. 2. q. 1. ar. 10. dub. 2. §. Nihilominus. Quia negans hunc esse Pontificem post vniuersalem Ecclesiae acceptionem, videtur planè negare in Ecclesia esse potestatem eligendi verum Pontificem, legitimumque successorem Petri: Quare dicendum esse reor adeò certum esse Urbanum VIII. esse verum Papam, vt etiamsi id non esset de fide, multò certius esset, quam est in hac Hostia consecrata esse Corpus Christi, quia moraliter loquendo facilius potuit interuenire